

hodnjih volitvah dobil le en glas manj kakor pri zadnjih, bila bi to ne samo sramota za nas, ampak tudi občutljiv udarec. Posebno Maribor mora letos pokazati slovenski napredek, kajti iz njegove sredine se je vzela kandidat, namreč požrtvovalni in delavni gsp. dr. Radoslav Pipuš. Za kandidata mestnih skupin pa niso poklicani agitirati samo Slovenci po mestih in trgih, ampak pred vsem Slovenci iz dežele. Ti imajo, rekli bi, več moči nego mestni Slovenci. Kajti vsi mestni trgovci in obrtniki so odvisni od naših slovenskih ljudi po deželi. Tem mestnim volilcem naj povejo naši ljudje: »Ali voliš dr. Dečka, oziroma dr. Pipuša ali pa nas ne vidiš nikdar več«. Mi smo prepričani, da bodo te besede delale čudeže.

Veselo in pogumno torej v volilno borbo!

Še enkrat kmetijske in gozdarske šole.

Zadnjič smo kratko omenili, da si Čehi, ker jim državna vlada kmetijskih šol ne da, in ker tudi na deželne stroške doslej ni kazalo, ustanoviti jih več nego 3, pomagajo najbolje z društvenimi šolami, t. j. s takimi, ki jih ustanavljajo in vzdržujejo razna gospodarska društva. Danes hočemo to misel, ker iz nje lahko za-se crpamo korist, malo dalje izpeljati, pri podatkih pa se, da dobimo boljšo sliko, ozirati zraven Češkega tudi na Moravsko in Šlezijo, torej na celo ozemlje kraljevine češke.

Na vsem ozemlju živi Čehov 5 $\frac{1}{2}$ mil., to je 12 do 13 krat več, nego nas je na Spodnjem Štajarskem Slovencev; kmetijskih šol, izvzemši deželne, pa imajo 62. Vse so tretje vrste, torej nižje. Kako so urejene, natančneje ne vemo povedati; a znano nam je, da so med njimi take, v katerih traja uk dvoje celih let, in zopet take z dvakratnim polletnim poukom, in sicer se v teh zadnjih poučuje po zimi. Po viru, iz katerega se vzdržujejo, so ali občinske, ali društvene, ali pa privatne; zadnje so lastnina kake posamezne osebe. Izmed vseh 62 šol so občinske samo 4, celoletna je od njih 1; tudi privatnih šol ni več kakor 2, obe sta celoletni; vse ostale pa so društvene, ki jih je torej 56 in sicer 13 celo- in 43 polletnih ali pozimskih, kakor je imenujejo.

Iz tega torej razvidimo, da se Čehi v povzdigo svojega kmetijstva najbolje poslužujejo društvenih pozimskih šol. Češar jim vlada noče storiti, to morajo storiti gospodarska društva in storijo menda ne

s prevelikimi žrtvami, kajti družega takega, kar bi večjo svoto stalo, ni treba, kakor učitelja oziroma v racijonelnem kmetijstvu bolje izobraženega moža sploh. Troški za tega pa se menda dadó po šoli sami vsaj deloma pokriti, kajti učenci gotovo lahko tudi kaj izdelujejo, kar se da spraviti v denar, recimo, da se napravi orodje ali cepi trsje i. dr. Ni dvomiti, da se to sredstvo, ki se ga Čehi v povzdigo svojega kmetijstva najbolje poslužujejo, kaže uspešno, kajti tako vzornih kmetijskih razmer, kakoršne so pri njih, ne nahajamo po vsej Avstriji nikjer in tudi izven naše države le malokje. Če bi Čehom društvene pozimske šole ne dajale velike koristi, ne imeli bi jih toliko število; Čehi so predobri računarji.

Od Čehov se imamo posebno Slovenci še mnogo, mnogo učiti; učimo se od njih tudi v tem oziru! Dandanes se mora kmetijstvo gojiti vse drugače, kakor pred 40 leti. Takrat je delal vsak, kakor je po svojih lastnih izkušnjah in po izkušnjah sosedov spoznal za najbolje; tudi se je še vse opravljalo z rokami in najpriprostejšim orodjem. Danes stoji kmetijstvo na podlagi eksaktne vede; natanko se ve, kakšnega in koliko gnoja je tej in oni zemlji treba, da se na rastlini doseže to in uno, ali les ali sad, sploh kar se ravno hoče; natanko se vé, kako se ima drevo obrezavati, da daje na določenem mestu ali to ali uno, itd. Marsikatero ročno delo se opravlja vsled iznajdbe najraznovrstnejših strojev s temi-le danes mnogo hitreje in ceneje; sploh danes daje in mora dajati kmetska gruda več čistega dohodka nego pred 40 leti, in kmetu ni mogoče konkurirati z drugimi obdelovalci zemlje in mu tudi ni mogoče približno izhajati, če grudi ne izsili, kolikor je s pomočjo najbistroumnejših sredstev v sedanjem času sploh mogoče. Tega prepričanja mora vsak kmet biti pred vsem; kogar noče prešiniti, ta naj raje kmetijstvo kar na klin obesi.

Kako pa si naj kmet vse to, kar mu je torej danes neobhodno znati treba, pridobi? Gotovo le po učenju. Uči se pa lahko iz knjig oziroma časopisov, pa tudi iz pouka in razkazovanja take osebe, ki racijonelno kmetijstvo ume. Brez dvoma je drugo sredstvo boljše nego prvo. Toda tak pouk mora biti trajen in se vršiti na grudi sami oziroma na takem mestu, da so vsa potrebna nazorila pri roki. Naši čitatelji se bodo spominjali, da smo že pred kakim letom odločno izrekli in razpravljali misel, da predavanja kmetijskih potovalnih učiteljev, kakor se vršijo, zaželenega sadu ne rodé, in da je to

sredstvo z ozirom na dejanske potrebe mnogo premedlo. Djali smo takrat, da bi potovalnih učiteljev naj bilo nastavljenih več, in da bi ti naj hodili od kmeta do kmeta ter tega učili na lastni grudi, včasih pa tudi govorili in razkazovali sklicani množici. Ta misel se nam še vedno zdi dobra, ali dokler je od Gradca odvisno, da se nam uresniči, ne bo nič iz nje; to je gotovo. Pomagati si torej moramo sami. Prebravše ono poročilo, katero smo svojim bralcem v zadnjem listu in tudi v tem-le spisu posneli, in na kojem stoji naša razprava, nas je prošnilo prepričanje, da bi za povzdigo našega slovensko-štajarskega kmetijstva bile pred vsem take pozimske šole, kakoršne imajo Čehi, najboljše sredstvo. In tudi pri nas bi je morala snovati in vzdrževati gospodarska društva.

Takih društev že je nekoliko, reči celo smemo, lepo število, ali da bi tudi vzdrževala kmetijske šole, na to se še ni mislilo. In ravno tukaj bi se menda mogla izkazati najkoristnejša. Ljudij, ki bi bili sposobni za učitelje, nam ne manjka. Kar se pa tiče natančnejega ustroja takih šol, bi se seveda moralo iti tje na Češko, da se stvar dobro pogleda. Znano nam je, da se je osnovala »Južnoštajarska gospodarska zveza«, ki se baš sedaj registruje. Nam se zdi, da bi bila ravno ona v prvi vrsti poklicana, da se naše misli loti. Ona torej bi imela nekoga poslati na Češko, da ondi tiste društvene šole vsestranski proučuje, ona bi imela posameznim društvom pri uredbi takih šol biti v pomoč. Če Čehom zavsem 65 šol zadostuje, bi nam, ki deželne nimamo nobene, s 5 ali 6 bilo ustrezno; 1 bi že morala biti celoletna, ostale pa bi bile pozimske.

Politični ogled.

Volilno gibanje. O volilnem gibanju na Spodnjem Štajarskem govorimo na uvodnem mestu. — Na Kranjskem kandidira katoliško-narod. stranka vse dosedanje državno-zborske poslance. Liberalna stranka pa je postavila kandidatom za mesto Ljubljana svojega vodjo dr. Ivan Tavčarja namesto dosedanjega tudi liberalnega poslanca Kušarja. Ker je dr. Tavčar v deželnem zboru zaveznik Nemcev, bodo ga gotovo tudi Nemci podpirali, in s tem je njegova izvolitev proti vsakemu katoliško-narodnemu kandidatu osigurjena. A ta izvolitev pomeni novo dobo za našo državnozbornsko politiko. Kdor pozna dr. Tavčarja, je prepričan, da se ne bo pridružil drugim jugoslovanskim poslancem,

vzemši gorato Pohorje, ki spada tudi k pralalpam, manje rodovitne, na mnogih krajih prav puste apnene alpe, katerim sledi proti jugu še manj roden svet, goli Kras, ki končuje se le ob morju. Doline in polja v apnenih alpah so še precej, one v pralpah jako rodovitne, a vkljub temu slovenski svet svojega prebivalstva ne more rediti; vsled tega se to-le bavi tudi z malo kupčijo. Vendar je narod doslej ostal kmetijski.

Znamenita je lega slovenske zemlje. Domovina naša leži na severni strani Jadranskega morja, leži ob rekah, ki držé v nadepolni slovanski jug, leži na krizišču onih velikih narodskih cest od severa érez Dunaj na Trst in v Italijo in od jugovzhoda na zahod, in leži dvema močnima narodoma, nemškemu in laškemu ob strani. Ta lega je bila in je glavni vzrok našega trpljenja ali boljše mučeništva, ona pa bo tudi, če Bog hoče, glavni vzrok naše kedanje slave.

V naslednjih sestavkih bomo poskusili nekoliko tega načrtati, kar je naš narod do današnjega dne tacega doživel, kar je bilo ali za njegovo celokupno življenje in za njegov razvoj večjega pomena.

Cudež sv. Janarija.

Rimski brevir pravi v življenjepisu sv. Janarija, škofa v Beneventu in mučenca, ki je trpel in umrl v preganjanju za časa Dioklecijana in Maksimilijana v letu 305 in čegar truplo počiva zdaj v Neapolu v domu S. Gennaro, tole:

Znamenito je, kar se vidi do današnjega dne, da namreč njegova kri, ki se hrani v stekleni posodici strjena, na čudovit način postane tekoča in vskipi, kakor bi bila na novo prelita, kedar se posodica postavi h glavi istega mučenca.

O letošnjem ponovljenem čudežu poroča »Slovenec« po italijanskih časnikih sledeče:

»Neapol 20. septembra. Ne da se popisati, kaj se je vršilo véraj v prostranem domu, ko se je bila izpostavila dragocena kri sv. Janarija v javno češčenje, zapela zahvalnica in se naznanilo, da je postala kri kapljiva. Tedaj še enkrat se je dogodil veličastni čudež! Strel iz topa je ponesel veselo sporočilo veselega dogodka onim Neapolčanom, katerih ni bilo v stolnici. V istem hipu je molilo vse ljudstvo eno samo molitev: bila je to molitev zahvale vernikov nasproti Bogu. Koliko ljudij je molilo, kakor ena duša, združenih v veselju, ginjenju in veri«.

Poročilo, objavljeno od tajništva »Cappella del Tesoro« sv. Janarija, pa se glasi: V častitljivi kapelici »del Tesoro« našega slavnega zaščitnika sv. Janarija se je našla danes zjutraj 19. t. m. dragocena kri, ki napolnjuje posodico, trda in éez 57 minut je postala kapljivo tekoča.

Toliko »L'Osservatore Romano«. K temu poročilu naj še omenimo, da se ta čudež ponavlja večkrat na leto, navadno 1. soboto meseca maja zvečer, 19. septembra na praznik sv. Janarija in 16. decembra. Ptujec, ki hoče to znamenitost od blizu videti, se oglasi pri zakristanu omenjene kapelice. Prebivalci Neapola s skrbjo pričakujejo tega čudeža in se silno boje, ko bi se čudež ne ponovil več. Radi tega toliko navdušenje, kedar se čudež ponovi. Prvič se je dogodil, ko je škof sv. Severus prenesel truplo sv. Janarija v Neapol ob času Konstantina.

Grob sv. Janarija je veličasten; na arhitravu kapelice se blišči napis: Sv. Janariju, svojemu meščanu, patronu in zavetniku vojske, kuge in Vezuvovega ognja po čudoviti pomoči svetnikove krvi rešeni Neapol.

Smešničar.

Učitelj pograja učenca, da je tako črn in umazan. Deček pa odgovori na kratko: »Ej, saj še ni nedelja!«